

Tratatul de la Lisabona: implicații asupra instituțiilor și politicilor românești

Prof. univ. dr. Iordan Gheorghe
BĂRBULESCU (coordonator)

Lect. univ. dr. Alice IANCU

Lect. univ. dr. Oana Andreea ION

Drd. Nicolae TODERAȘ

OBIECTIVELE STUDIULUI

- Obiectivul general al studiului îl constituie identificarea oportunităților României și întărirea sa pentru a-și proiecta un profil solid și vizibil în cadrul Uniunii Europene, în plan politic, economic, social, cultural din perspectiva prevederilor Tratatului de la Lisabona.
- În particular, studiul vizează prefigurarea unor elemente de politică orientate către valorificarea noului mod de funcționare a Uniunii Europene, după intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona.
- În acest studiu se analizează Uniunea Europeană post-tratat Lisabona, locul și rolul României în acest nou context european. Mai precis, identificăm noutățile pe care le aduce Tratatul și modul în care trebuie să reacționeze instituțiile și politicile românești la acestea. Realizăm, desigur, și o radiografie a situației în care ne aflăm la 7 ani de la încheierea negocierilor de aderare la UE și la 4 de la aderare, adică analizăm România ante și post-tratatul de la Lisabona.

STRUCTURA STUDIULUI

- Studiul este structurat pe patru capitole și dezvoltă o abordare în cascadă, dinspre nivelul UE spre nivelul național (central, regional și local).
- În vederea asigurării unei consultări cu factorii interesați, studiul este susținut și de o anchetă sociologică bazată pe un chestionar auto-aplicat, la nivelul unui eșantion din aproximativ 300 de subiecți, compus din: reprezentanți ai administrației publice centrale și locale, ai sectorului nonprofit (sindicate, patronate și societate civilă), ai mass-media și ai sistemului românesc de cercetare și educație. Chestionarul a fost structurat în așa fel încât să înregistreze percepțiile reprezentanților diferitelor sectoare ale societății cu privire la integrarea europeană.
- Rezultatele anchetei sunt valorificate îndeosebi în capitolul patru, în care sunt enunțate recomandările de politici.
- În primul capitol, cel introductiv, sunt expuse obiectivele studiului, sunt formulate ipotezele și sunt descrise metodele de cercetare și analiză.

UNIUNEA EUROPEANĂ POST TRATATUL DE LA LISABONA

- În cel de-al doilea capitol, ne referim la Uniunea Europeană.
- Astfel, se analizează Tratatul de la Lisabona afirmând că acesta „constituționalizează” și „federalizează” Uniunea Europeană, chiar dacă, formal, nu mai este un tratat constituțional.
- Ne oprim asupra noutăților introduse de către tratat în funcționarea UE din perspectiva provocărilor interne și internaționale și vorbim despre modelul european, despre explicitarea acestuia, despre marile reforme, precum și despre legătura cu strategiile de aplicare a tratatului, respectiv „Europa 2020” și „Europa 2030”.
- Se pune accentul pe principii și valori, pe model politic, economic și social, pe societatea europeană, pe cetățean.

ROMÂNIA, STAREA DE FAPT

- În cel de-al treilea capitol analizăm starea de fapt a României având ca repere, pe de o parte, aderarea la UE și angajamentele asumate la acel moment și, pe de alta, noul context creat de intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona.
- Analizăm adaptarea României la prevederile *acquis*-ului comunitar și la alte angajamente asumate în perioada de pre-, dar și în cea de post-aderare. Analiza are ca punct de plecare „Programul Național de Aderare a României la UE”, pentru a urmări adaptarea instituțională, legislativă și de politici, cât și „Tratatul de Aderare a României la UE”.
- Totodată, facem apel la documentele interne de programare asumate, cum ar fi „Programul Național de Reforme 2007-2010”, „Strategia post-aderare a României la UE” etc.;

RECOMANDĂRI DE POLITICI

- În ultimul capitol propunem un design instituțional și politic al României din perspectiva studiului.
- Sunt enunțate recomandări privind adaptarea instituțiilor și politicilor interne la modul de funcționare a Uniunii Europene, după intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona.
- Un prim set de recomandări se referă la spațiul administrativ românesc și dezvoltarea capacității administrative, un accent special punându-se pe instituții și politici publice.
- Un altul este dedicat aplicării principiilor modelului european, reducerii discrepanțelor și a inegalităților.
- În fine, al treilea set se referă la democratizarea societății românești. Acest set de vizează aspectele transversale ce au în vedere îmbunătățirea stării de fapt a procesului de aprofundare a integrării europene a României (de exemplu, rolul mass-mediei naționale, regionale și locale, precum și rolul comunităților de practică în domeniul afacerilor europene).

CONCLUZII

Ceea ce ni se pare semnificativ este că având în vedere:

- *Persistența unor carențe instituționale și de politici, pe de o parte, și, pe de alta, marile rămăneri în urmă ale României în îndeplinirea angajamentelor repetat asumate;*
- *Transformările majore pe care Uniunea le parcurge urmare a intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona, pe de o parte, și, pe de alta, noile și radicalele măsuri luate (sau în curs de a fi luate) de UE pentru contracararea crizelor economice prin întărirea Uniunii Economice a UE,*

România ar trebui să decidă folosirea prilejului reformativ pe care-l oferă Tratatul de la Lisabona pentru a da un nou impuls integrării sale europene, pentru a stabili un nou început al acestui proces parțial eșuat în realizarea sa de până acum.

România trebuie să asimileze integrarea europeană cu modernizarea și europeanizarea instituțiilor și politicilor sale.